

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k prvému balíku reforiem týkajúcich sa spoločného európskeho azylového systému (nariadenia Eurodac, EASO a dublinské nariadenie)

[Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej lokalite európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov www.edps.europa.eu]

(2017/C 9/04)

Už niekoľko rokov Európa čelí pálčivej migračnej a utečeneckej kríze, ktorej naliehavosť sa v roku 2015 ešte zvýšila. Komisia preto navrhla reformu dublinského nariadenia, aby ho prispôbila súčasnej situácii. Táto reforma je spojená s návrhom na vytvorenie Agentúry Európskej únie pre azyl, na pomoc členským štátom vo vykonávaní svojich povinností, pokiaľ ide o azyl.

Od svojho vytvorenia systém Eurodac slúži na účel poskytovania dôkazov v podobe odtlačkov prstov na určenie členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v EÚ.

Komisia navrhla aj prepracované znenie nariadenia Eurodac. Hlavnou zmenou v tomto nariadení je rozšírenie rozsahu pôsobnosti systému Eurodac na registráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa nezákonne nachádzajú v členských štátoch alebo boli zadržaní v súvislosti s neregulárnym prekročením hranice členského štátu s tretou krajinou.

EDPS uznáva potrebu účinnejšieho riadenia migrácie a azylu v EÚ. Odporúča však dôležité zlepšenia, aby sa lepšie zohľadnili legitímne práva a záujmy príslušných jednotlivcov, na ktorých môže mať vplyv spracovanie osobných údajov, a to najmä zraniteľných skupín ľudí vyžadujúcich osobitnú ochranu, ako sú migranti a utečenci.

Vo svojom stanovisku EDPS okrem iného odporúča tieto hlavné body:

- uviesť v dublinskom nariadení, že zavedenie používania jedinečného identifikátora v dublinskej databáze sa nesmie v žiadnom prípade použiť na iné účely než účely opísané v dublinskom nariadení,
- vykonať úplné posúdenie vplyvu prepracovaného znenia Eurodac z roku 2016 na ochranu údajov a súkromia s cieľom merať vplyv nového navrhovaného znenia a rozšírenia rozsahu databázy systému Eurodac na súkromie,
- vykonať posúdenie potreby zhromažďovať a používať podobu tváre kategórií osôb uvedených v prepracovanom znení Eurodac z roku 2016 a primeranosti ich zhromažďovania a opierať sa pritom o jednotnú štúdiu alebo prístup na základe dôkazov,
- vykonať podrobné posúdenie situácie maloletých osôb a rovnováhy rizík a ujmy postupu odoberania odtlačkov prstov maloletých osôb a výhod, ktoré im z toho môžu plynúť, okrem dôvodovej správy.

V stanovisku sa ďalej vymedzujú iné nedostatky rôznych návrhov a stanovujú sa ďalšie odporúčania z hľadiska ochrany údajov a súkromia, ktoré by sa mali vziať do úvahy v legislatívnom procese.

I. ÚVOD A SÚVISLOSTI

1. Komisia prijala v apríli 2016 oznámenie s názvom Smerom k reforme spoločného európskeho azylového systému a zlepšeniu možností legálnej migrácie do Európy⁽¹⁾, v ktorom sú vymedzené priority zlepšenia spoločného európskeho azylového systému (CEAS). V tejto súvislosti Komisia vydala 4. mája 2016 tri návrhy ako súčasť prvého balíka reforiem CEAS:

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (ďalej len „dublinský návrh“)⁽²⁾,

⁽¹⁾ COM(2016) 197 final.

⁽²⁾ COM(2016) 270 final.

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Agentúre Európskej únie pre azyl, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 439/2010 (ďalej len „návrh o Agentúre Európskej únie pre azyl“ alebo „návrh o EUAA“) ⁽¹⁾, a
  - návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie [nariadenia (EÚ) č. 604/2013], ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, na zistenie totožnosti neoprávnených sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva (prepracované znenie 2016) (ďalej len „návrh prepracovaného znenia Eurodac 2016“) ⁽²⁾.
2. S EDPS sa viedli neformálne konzultácie pred uverejnením prepracovaného znenia Eurodac a návrhu EASO a EDPS oznámil Komisii neformálne pripomienky k obojm textom.
  3. EDPS chápe potrebu, aby EÚ riešila výzvy týkajúce sa migračnej a utečeneckej krízy od roku 2015, ako aj potrebu účinnej a harmonizovanej politiky EÚ na boj proti neregulárnemu prisťahovalectvu, ku ktorému dochádza v rámci EÚ, ako aj do EÚ. S úplným rešpektovaním úlohy zákonodarcu v posudzovaní nevyhnutnosti a primeranosti navrhovaných opatrení poskytne EDPS vo svojej poradnej úlohe vo svojom stanovisku určité odporúčania týkajúce sa ochrany údajov a súkromia s cieľom pomôcť zákonodarcovi splniť požiadavky článkov 7 a 8 Charty základných práv, pokiaľ ide o práva na súkromie a ochranu údajov, a článku 16 Zmluvy o fungovaní EÚ.
  4. EDPS sa bude najprv zaoberať hlavnými odporúčaniami týkajúcimi sa týchto troch návrhov. Tieto hlavné odporúčania predstavujú hlavné problémy, ktoré zaznamenal EDPS a ktoré by mali byť v každom prípade vyriešené v legislatívnom procese. Ďalšie odporúčania sú body, ktoré EDPS označil ako vyžadujúce objasnenie, ďalšie informácie alebo menej významné úpravy. Toto rozlíšenie by malo pomôcť zákonodarcovi uprednostniť hlavné problémy opísané v tomto stanovisku.

IV. ZÁVER

68. EDPS víta úsilie v oblasti ochrany údajov v rôznych textoch. Vidí, že kultúra ochrany údajov sa stáva súčasťou legislatívneho procesu a možno ju pozorovať aj vo vypracúvaní návrhov.
69. S úplným rešpektovaním úlohy zákonodarcu v posudzovaní nevyhnutnosti a primeranosti navrhovaných opatrení poskytuje EDPS vo svojej poradnej úlohe vo svojom stanovisku určité odporúčania týkajúce sa ochrany údajov a súkromia so zreteľom na tri preskúmané návrhy.
70. Pokiaľ ide o dublinský návrh, EDPS vyjadruje obavy súvisiace so skutočnosťou, že jedinečný identifikátor by mohol byť použitý na iné účely, napríklad na identifikáciu jednotlivcov v iných databázach, pretože porovnanie databáz by bolo ľahké a jednoduché. EDPS odporúča spresniť, že akékoľvek iné použitie identifikátora má byť zakázané.
71. Pokiaľ ide o návrh prepracovaného znenia Eurodac, EDPS sa domnieva, že rozšírenie rozsahu pôsobnosti systému Eurodac vyvoláva obavy súvisiace s rešpektovaním zásady obmedzenia účelu, ktorá je zakotvená v článku 7 Charty základných práv EÚ. EDPS takisto odporúča spresniť iné typy opatrení okrem administratívneho vyhostenia a repatriácie, ktoré by mohli prijať členské štáty na základe údajov systémom Eurodac. EDPS odporúča, aby Komisia sprístupnila celé posúdenie vplyvu prepracovaného znenia Eurodac 2016 na ochranu údajov a súkromie s cieľom merať vplyv navrhovaného textu na súkromie.
72. EDPS takisto vyjadruje obavy týkajúce sa zahrnutia podôb tváre: v nariadení sa neodkazuje na žiadne posúdenie potreby zhromažďovať a používať podoby tváre kategórií osôb, ktorých sa týka návrh prepracovaného znenia Eurodac. Okrem toho sa EDPS domnieva, že by sa v návrhu mali objasniť prípady, v ktorých sa uskutoční porovnanie odtlačkov prstov a/alebo podôb tváre, pretože sa zdá, že z návrhu prepracovaného znenia vyplýva, že sa toto porovnávanie má uskutočňovať systematicky.

⁽¹⁾ COM(2016) 271 final.

⁽²⁾ COM(2016) 272 final.

73. EDPS takisto odporúča, aby sa sprístupnilo podrobné posúdenie, pokiaľ ide o situáciu maloletých osôb, rovnováhu medzi rizikami a ujmami tohto konania pre maloleté osoby a výhodami, ktoré im z toho môžu vyplynúť, okrem dôvodovej správy. V tejto súvislosti by sa v nariadení mal podrobnejšie vymedziť (t. j. v odôvodnení) zmysel odoberania odtlačkov prstov maloletým osobám spôsobom zohľadňujúcim potreby detí.
74. Pokiaľ ide o obdobie uchovávanía, ktoré bude v zásade päť rokov, EDPS odporúča uviesť viac podrobností a vysvetlenie, prečo a ako bolo posúdené obdobie uchovávanía údajov na päť rokov za nevyhnutné v tejto súvislosti na splnenie nových účelov databázy systému Eurodac. Okrem toho EDPS odporúča skrátiť obdobie uchovávanía na skutočnú dĺžku zákazu vstupu konkrétneho jednotlivca. Na záver, EDPS odporúča spresniť v návrhu, že okamihom začiatku obdobia uchovávanía bude dátum prvého odobratia odtlačkov prstov spracovaného členským štátom.
75. Na záver, EDPS odporúča blokovanie všetkých údajov na účely presadzovania práva po troch rokoch a upustenie od rozlišovania medzi rôznymi kategóriami jednotlivcov pochádzajúcich z krajín mimo EÚ v tomto smere.
76. Okrem hlavných už identifikovaných nedostatkov návrhu sa odporúčania EDPS v tomto stanovisku týkajú nasledujúcich aspektov:
- pokiaľ ide o návrh prepracovaného znenia Eurodac:
    - EDPS odporúča spresniť v znení návrhu, že konečnú zodpovednosť za spracovanie osobných údajov budú mať členské štáty, ktoré sa budú považovať za prevádzkovateľov v zmysle smernice 95/46/ES.
    - Článok 37 by sa mal prepracovať, aby sa objasnilo, v ktorom prípade je povolený alebo zakázaný medzinárodný presun, a to najmä pokiaľ ide o presun do krajiny pôvodu žiadateľa.
    - V článku 38 ods. 1 by sa malo spresniť, že členské štáty môžu prenášať len údaje, ktoré sú prísne nevyhnutné na účel návratu.
    - Nemôže byť povolené donútenie na účel získania odtlačkov prstov jednotlivcov. Táto skutočnosť by sa mala v nariadení Eurodac spresniť.
    - V tejto súvislosti EDPS odporúča objasniť, že zadržanie by sa nemalo považovať za trest za nesplnenie povinnosti poskytnúť odtlačky prstov.
    - Používanie skutočných údajov agentúry eu-LISA na účely testovania vyvoláva vážne obavy a nariadením Eurodac by nemalo byť povolené. Zákonnodarca by mal zvážiť a posúdiť možnosť používania iných ako reálnych údajov vzhľadom na riziko pre súkromie dotknutých jednotlivcov. V každom prípade by sa v texte nemalo usudzovať, že biometrické údaje sa dajú anonymizovať, pretože sa vždy budú týkať jednotlivca, a preto sa budú považovať za osobné údaje.
    - Pokiaľ ide o spracúvanie informácií agentúrou eu-LISA, EDPS odporúča spresniť, že musia byť zavedené vhodné ochranné opatrenia týkajúce sa prístupu externých dodávateľov k údajom.
    - Na záver, EDPS víta úsilie o zabezpečenie toho, aby prístup zo strany orgánov presadzovania práva posúdil nezávislý orgán. Poverené orgány a overujúce orgány by však nemali byť súčasťou rovnakej organizácie, aby sa zachovala nezávislosť overujúceho orgánu.
  - pokiaľ ide o návrh o EUAA:
    - EDPS odporúča spresniť, že expertom agentúry by mal byť povolený prístup do databáz len v súlade s právnymi aktmi, ktorými sa riadia tieto databázy, a pravidlami ochrany údajov.
    - EDPS odporúča presnejšie uviesť, čo sa myslí pod administratívnymi účelmi v článku 30 ods. 3, keďže akýkoľvek účel sledovaný administratívou by mohol byť zaradený pod tento termín.
    - EDPS odporúča objasniť zodpovednosti za zaistenie bezpečnosti vybavenia, ktoré používa agentúra, ktoré by mali byť vymedzené vo všetkých krokoch životného cyklu vybavenia, a to od jeho nadobudnutia, cez jeho uchovávanie a používanie až po jeho likvidáciu.

V Bruseli 21. september 2016

Giovanni BUTTARELLI

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov